

GIVERKOMPLIKASJONER

DEFINISJONER BASERT PÅ ANBEFALINGER FRA ISBT-WP ON HAEMOVIGILANCE og INTERNATIONAL HAEMOVIGILANCE NETWORK (sist oppdatert des. 2014)

1. LOKALE KOMPLIKASJONER

1.1. *Hematom uten smerter*

Blodansamling i vevene, utenfor blodårene, som gir misfarging og hevelse, men ikke smerter. Kun hematomer som varer i mer enn en uke, eller som gir opphav til sykemelding, arbeidsuførhet, legebeseøk eller sykehusinnleggelse skal meldes.

1.2. *Hematom med smerter*

Blodansamling i vevene, utenfor blodårene, som gir misfarging og hevelse og lokale smerter. Store hematomer kan føre til nerveirritasjon og smerter pga. trykk mot andre strukturer. Kun hematomer som varer i mer enn en uke, eller som gir opphav til sykemelding, arbeidsuførhet, legebeseøk eller sykehusinnleggelse skal meldes.

1.3. *Arteriell punksjon*

Punksjon av arteria brachialis eller en av dens grener, med rask, eventuelt pulserende, strøm av lyst, rødt blod og av og til smerter i albuegroppen. Det er økt risiko for hematom, nerveirritasjon, arteriovenøs fistel, compartmentsyndrom og arterielt pseudoaneurisme.

1.4. *Lokal inflammasjon (tromboflebitt)*

Inflammasjon langs en vene etter venepunksjon. Symptomene er varme, ømhet, smerter, rødhet og hevelse ved innstikksstedet, eventuelt ledsaget av feber. Ofte kan venen palperes som en hard streng. Kan utvikle seg til infeksjon.

1.5. *Nerveskade-/irritasjon*

Skade eller irritasjon av lokal nerve. Skal mistenkes ved utstrålende, «elektriske» smerter som beveger seg vekk fra innstikksstedet, og/eller parestesier med prikking eller brennende følelse i hånden, håndleddet eller skulderregionen. Symptomene kan oppstå akutt ved direkte stikkskade mot nerven, eller komme gradvis ved trykkskade pga. hematom. Symptomene kan forverre seg i visse stillinger eller ved visse armbevegelser. I sjeldne tilfeller utvikles nedsatt kraft eller sensibilitet i armen.

1.6. Lokal allergisk reaksjon

Kløe, rødhet og eventuelt utslett på innstikkstedet, der plasteret satt, eller på hele området som ble desinfisert før blodgivning. Kan oppstå rett etter en blodgivning eller timer eller dager senere.

Reaksjonen kan forårsakes av allergener eller irriteranter brukt til desinfeksjon av hud (f.eks. klorheksidin) eller ved fremstilling av tappesett, eller av plaster/bandasjemateriale.

1.7. Smerter

Smerte i armen som ble brukt til blodgivning, uten symptomer på nerveskade, hematom eller andre tidligere definerte komplikasjoner.

1.8. Forsinket blødning/reblødning fra stikkstedet

Lekkasje av blod fra innstikksstedet etter at den initiale blødningen har stoppet. Skyldes utilstrekkelig kompresjon av innstikksstedet etter blodgivning og/eller belastning av armen kort tid etter givning.

1.9. Infiltrasjon av returblod/væske ved stikkstedet

Hevelse rundt innstikksstedet som følge av at saltvannsløsningen eller returblod Hevelse rundt innstikksstedet som følge av at saltvannsløsning eller returblod lekker ut i vevet, grunnet feil posisjon av nålen. Dette er kun aktuelt ved afereseprosedyrer.

1.10. Annen lokal skade i armen

Annen type skade i armen som ikke er beskrevet tidligere i denne klassifikaasjon.

2. SYSTEMISKE KOMPLIKASJONER:

2.1. Mild vasovagal reaksjon uten synkope

- Blekhet
- Svette/klamhet
- Tachykardi
- Svimmelhet
- Varmefølelse
- Svakhetsfølelse
- Kvalme
- Hyperventilering
- Uro/angst

Reaksjonen kan oppstå før flebotomien (sjelden), under eller rett etter blodgivning, når blodgiveren reiser seg opp etter avsluttet tapping, eller etter at giveren har forlatt blodbanken.

Milde vasovagale reaksjoner meldes **ikke** til hemovigilans.

2.2. Moderat vasovagal reaksjon uten synkope

- Bradykardi
- Oppkast
- Hypotensjon
- Parestesier, prikking

Moderate vasovagale reaksjoner meldes **ikke** til hemovigilans.

2.3. Alvorlig vasovagal reaksjon uten synkope ¹

Inkontinens, kramper, laryngospasme, larynxødem (stridor/pustevansker)
og/eller

- symptomer på mild vasovagal reaksjon som varer > 48 timer og/eller som fører til legekonsultasjon og/eller intravenøs væsketilførsel

og/eller

- symptomer på moderate vasovagal reaksjon som varer > 15 min.

Kun alvorlige vasovagale reaksjoner skal meldes til hemovigilans.

2.4. Synkope uten traume

Vasovagal reaksjon med bevissthetstap. Ingen skade på giveren.

2.5. Synkope med traume

Synkope med ledsagende skade, i form av smerte eller eventuelt objektive funn. Skaden skyldes at giveren har slått seg, ofte ved fall, i forbindelse med synkopen.

2.6. Citratreaksjon

Nummenhet og prikking i lepper, fingre og tær, eventuelt metallsmak i munnen, frysninger, skjelving, svimmelhet, press for brystet, muskelrykninger, rask eller langsom puls og pustebesvær. I alvorlige tilfeller spasmer i hender og føtter (karpopedalspasmer) og generelle kramper (tetani), sjokk, uregelmessig puls og hjertestans. Forekommer ved aferesegivning og skyldes hypokalsemi pga. citratbinding.

2.7. Hjerteinfarkt

Symptomer/ funn forenlige med hjerteinfarkt i forbindelse med en blodgivning.

2.8. Hjerneslag

Symptomer/ funn forenlige med hjerneslag i forbindelse med en blodgivning.

¹ [Transfusion](#). 2010 Feb;50(2):478-86. Epub 2009 Oct 15

2.9. Annen systemisk bivirkning

Annen type systemisk skade som ikke er beskrevet tidligere i denne klassifisering.

3. ALVORLIGHETSGRAD

(definisjonene er modifisert slik at de også er tilpasset WHO-definisjoner)

Grad 1 Mindre alvorlig

1a Ubetydelig

Forbigående skade/ negativ helseeffekt som ikke krevde omfattende behandling.

Grad 1 Mindre alvorlig

1b Moderat

Behov for medisinsk behandling (for eksempel symptomatisk behandling), men mangel på slik ville ikke ha ført til varige skader eller redusert funksjon.

Grad 2 Alvorlig

Behov for innleggelse på sykehus eller forlenget sykehusopphold som følge av komplikasjonen;

og/eller

- komplikasjonen forårsaket vedvarende eller betydelig funksjonshemming;

eller

- behov for medisinsk eller kirurgisk behandling for å unngå varige skader eller redusert funksjon..

Grad 3 Livstruende

Behov for omfattende medisinsk intervensjon etter komplikasjonen (vasopressor-behandling, intubering, overflytting til intensivavdeling) for å redde livet.

Grad 4 Dødsfall

Døde etter en komplikasjon.